

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2008. július 1-je^{* i}

„EK 82. cikk és EK 86. cikk – A »vállalkozás« fogalma – Görögországban a Nemzetközi Motorkerékpáros Szövetséget képviselő nonprofit egyesület – A »gazdasági tevékenység« fogalma – Motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére vonatkozó kérelmekhez való hozzájárulás adásának a törvény által biztosított különleges joga – Olyan tevékenységek párhuzamosan történő végzése, mint motorkerékpár-versenyek szervezése, szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződések megkötése”

A C-49/07. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Dioikitiko Efeteio Athinon (Görögország) a Bírósághoz 2007. február 5-én érkezett, 2006. november 21-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE)**

és

az **Elliniko Dimosio**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts és A. Tizzano tanácselnökök, J.N. Cunha Rodrigues, A. Borg Barthet, M. Ilešič, J. Malenovský, J. Klučka (előadó), T. von Danwitz, A. Arabadjiev és C. Toader bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. január 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) képviseletében A. Pliakos dikigoros,
- a görög kormány képviseletében S. Spyropoulos, K. Boskovits, S. Trekli és Z. Chatzipavlou, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: görög.

– az Európai Községek Bizottsága képviseletében T. Christoforou és F. Amato, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2008. március 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EK 82. cikk és az EK 86. cikk értelmezésére vonatkozik.
- 2 A kérelmet a Motosykletistiki Omospondia Ellados NPID (MOTOE) (Görög Motorkerékpáros Szövetség, a továbbiakban: MOTOE) és az Elliniko Dimosio (görög állam) közötti, a MOTOE által állítólagosan azon okból elszenvedett nem vagyoni kár pénzbeli megtérítésére irányuló jogvitában terjesztették elő, hogy az Elliniko Dimosio hallgatólagosan megtagadta ez előbbtől a motorkerékpár-versenyek rendezésének engedélyezését.

Jogi háttér

- 3 A görög KRESZ-nek a 2696/1999. sz. törvényben (FEK A' 57) foglalt változata 49. cikke értelmében:
„(1) [...] motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok közötti verseny utcán, köz- vagy magántulajdonban lévő helyeken csak megfelelő előzetes engedély birtokában rendezhető.
(2) Az (1) bekezdés szerinti engedélyt a:
[...]
c) [...] motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok minden versenye esetében a közrendi miniszter vagy az általa felhatalmazott hatóság bocsátja ki, azon jogi személy előzetes hozzájárulását követően, amely Görögországban [...] a Nemzetközi Motorkerékpáros Szövetséget (a továbbiakban: FIM) [...] képviseli.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 4 A MOTOE magánjogi nonprofit egyesület, amelynek tevékenysége motorkerékpár-versenyek szervezése Görögországban. Az egyesület tagjai között számos regionális motorkerékpáros klub található.
- 5 2000. február 13-án ezen egyesület kérelmet nyújtott be a hatáskörrel rendelkező miniszterhez, amelyben azt kérte, hogy engedélyezzék a MOTOE pánhellén kupa versenyeinek a kérelemhez csatolt program szerint történő megrendezését.
- 6 A görög KRESZ 49. cikke (2) bekezdésének megfelelően a programot megküldték az Elliniki Leschi Aftokinitou kai Perigiseonnak (Görög Autó- és Túraklub, a továbbiakban: ELPA) – ez a jogi személyiséggel rendelkező nonprofit egyesület képviseli Görögországban a FIM-et –, hogy ez hozzájáruljon a kérelmezett engedély megadásához.
- 7 2000. március 16-i levelében az ELPA egyrészt azt kérte, hogy a MOTOE a verseny lebonyolítása előtt két hónappal nyújtsa be minden egyes verseny saját szabályzatát, hogy ellenőrizni lehessen a résztvevők névsorát, az útvonalat vagy pályát, ahol a versenyek zajlanak, az alkalmazandó biztonsági intézkedéseket, és általában minden, a versenyek biztonságos lebonyolításához szükséges feltételt.

Másrészt az ELPA azt kérte, hogy a versenyeket szervező klubok mutassák be alapító okiratuk másolatát az ELPA által létrehozott, és a motorkerékpár-versenyek szervezésével és ellenőrzésével megbízott Ethniki Epitropi Agonon Motosikletasnak (motorkerékpár-versenyek országos bizottsága, a továbbiakban: ETHEAM).

- 8 A 2002. május 5-i, 28. sz., a hatáskörrel rendelkező minisztériumhoz címzett kérelmében a MOTOE megerősítette azt a kérelmét, hogy engedélyezzék számára hat verseny megrendezését 2000. július 9. és 2000. november 26. között. Kérelméhez csatolta a versenyek lebonyolításának egyedi szabályzatait, valamint a tagjai közé tartozó klubok alapító okiratainak másolatát. E kérelmet is megküldték az ELPA-nak, hogy ez hozzájáruljon a hivatkozott versenyek lebonyolításához.
- 9 Az ELPA és az ETHEAM egy, a MOTOE-nek címzett iratban emlékeztették ez utóbbit a motorkerékpár-versenyek Görögországban történő szervezésére vonatkozó egyes szabályokra. Ebben az iratban többek között az szerepel, hogy a motorkerékpár-versenyek keretében szervezett bajnokságokat, kupákat és díjakat az ETHEAM hirdeti meg, az ELPA, a törvény értelmében a FIM kizárólagos görögországi képviselőjének engedélye alapján. Amennyiben valamely, a versenyek szervezéséhez és lebonyolításához szükséges feltételekkel rendelkező szervezet vagy egyesület versenyt vagy kupaversenyt szándékozik meghirdetni, az ETHEAM-hoz kell fordulnia, és meg kell küldenie a vonatkozó hirdetményt. Az ETHEAM, a javasolt hirdetmény feltételeinek értékelése után, a vonatkozó lebonyolítási feltételeket is meghatározva a nemzeti és nemzetközi szabályoknak megfelelő határozatot hoz. A verseny – beleértve a kupaverseny vagy a díj keretében történő – megszervezéséhez való hozzájáruláshoz a szóban forgó eseményt szervezését vállaló minden egyes szervezőnek meg kell felelnie a motorkerékpár-versenyek országos szabályzatában és az ETHEAM körleveleiben előírt feltételeknek. Az ELPA és az ETHEAM arra is felhívta a MOTOE figyelmét, hogy ha a versenyévd közepén egyéb versenyek iránti kérelmekre kerül sor, a kért adatok nem befolyásolhatják a már beütemezett versenyeket, a versenyzők és a szervezők érdekében. Ezen okból a 2001. évben szervezendő versenyek programjainak legkésőbb 2000. szeptember 15-ig meg kell érkeznie az ELPA-hoz és az ETHEAM-hoz.
- 10 Válaszul a MOTOE arra irányuló kérelmére, hogy tájékoztassák a versenyek szervezésének engedélyezése iránti kérelmének elfogadásáról, illetve elutasításáról, a hatáskörrel rendelkező minisztérium 2000 augusztusában arról tájékoztatta, hogy nem érkezett meg hozzá az ELPA-nak a görög KRESZ 49. cikke szerinti hozzájárulását tartalmazó irata.
- 11 E hallgatólagos elutasítás jogellenességére hivatkozva a MOTOE keresetet indított a Dioikitiko Protodikeio Athinon (athéni elsőfokú közigazgatási bíróság) előtt; keresetében 5 000 000 GRD-t (görög drachmát) követelt az általa állítólag azon okból elszenvedett nem vagyoni kár pénzbeli megtérítése címén, hogy lehetetlenné vált számára a szóban forgó versenyek megszervezése.
- 12 A MOTOE arra hivatkozik, hogy a görög KRESZ 49. cikkének rendelkezése ellentétes egyrészt a közigazgatási szervek pártatlanságának alkotmányos elvével, másrészt pedig az EK 82. cikkel és az EK 86. cikk (1) bekezdésével, mivel a vitatott nemzeti rendelkezés lehetővé teszi az ELPA számára – amely maga is motorkerékpár-versenyeket szervez –, hogy e területen monopóliumot szerezzen, és ezzel visszaéljen.
- 13 Az ELPA az Elliniko Dimosio kérelmeinek támogatása végett beavatkozott a Dioikitiko Protodikeio Athinon előtt folyó eljárásba. Beavatkozási beadványához csatolta az 1924-ben kelt egyesületi alapító okiratát és a motorkerékpár-versenyeknek az ETHEAM által közzétett, a 2000. évre vonatkozó összefoglalóját. E könyvben szerepelnek az ETHEAM 2000. évre szóló, a versenyek megrendezésére vonatkozó engedélyek megadásával kapcsolatos dokumentumokra, a bemutatandó versenyszabályzatokra, a befizetendő díjak meghatározására, valamint egyéb, gazdasági jellegű kérdésekre vonatkozó körlevelei. Ugyanezen összefoglalóban található az Ethnikos Athlitikos Kanonismos Motosikletas (a motorkerékpársport országos szabályzata) is (a továbbiakban: EAKM).

14 Az EAKM-mel kapcsolatban a következőket kell megemlíteni:

- 10. cikkének (7) bekezdése előírja, hogy minden olyan sporteseményt, amely az ETHEAM és az ELPA bajnokságait, kupaversenyeit vagy díjait foglalja magában, csak az ETHEAM és az ELPA hozzájárulásának megérkezése után lehet összekötni valamely, a verseny nevében vagy egyéb megkülönböztető jelében említett szponzor kereskedelmi promóciójával;
- 60. cikkének (6) bekezdése előírja, hogy a sportesemény folyamán a motorkerékpárokon, a versenyzők öltözetén és bukósisakján történő reklámozás megengedett, amennyiben ez nem változtatja meg ez utóbbi műszaki jellemzőit. Az ETHEAM és az ELPA bajnokságainak, kupaversenyeinek és díjainak gyorsasági és motocross versenyein a szervezők nem jogosultak arra, hogy bármely versenyzőt, utast vagy motorkerékpárt valamely termék reklámozására kötelezzenek, kivéve ha rendelkeznek a résztvevő hozzájárulásával. Amennyiben az ETHEAM és az ELPA valamely szponzorálási szerződése hatályban van, a versenyzőknek, az utasoknak és a motorkerékpároknak tiszteletben kell tartaniuk e szerződés feltételeit;
- az EAKM 110. cikke (1) bekezdésének értelmében [valamely motorkerékpár-verseny] szervező[jé]nek, közvetlenül vagy a felügyelő hatóság [ti. az ELPA és az ETHEAM] útján, biztosítania kell a sporteseményt, amely magában foglalja a szervező, a gyártók és az utasok felelősségét [...] a verseny és az edzések során bekövetkezett balesetek és harmadik személyeknek okozott kár esetén.”

15 A Dioikitiko Protodikeio Athinon elutasította a MOTOE keresetét, elsősorban azon indokkal, hogy egyrészt a görög KRESZ 49. cikke biztosítja a motorkerékpár-versenyek biztonságos lebonyolítására vonatkozó nemzetközi szabályozás tiszteletben tartását, másrészt pedig a MOTOE nem bizonyította, hogy a hivatkozott rendelkezés a közös piacon való erőfölényhez vezet, sem azt, hogy e rendelkezés hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, sem pedig azt, hogy az ELPA erőfölénnyel való visszaélést valósított meg.

16 A MOTOE fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben a Dioikitiko Efeteio Athinonhoz, amely először is megállapította, hogy az ELPA tevékenysége nem korlátozódik szorosan a sport területére, tehát a görög KRESZ 49. cikke értelmében ráruházott jogosultságokra, mivel a kérdést előterjesztő bíróság által „gazdaságinak” minősített tevékenységeket is folytat, amelyek lényege szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződések kötése. A Dioikitiko Efeteio Athinon következőképpen azt a kérdést teszi fel, hogy az ELPA a közösségi versenyjog, különösen az EK 82. cikk és az EK 86. cikk értelmében vállalkozásnak minősülhet-e, amely esetben vonatkozna rá az erőfölénnyel való visszaélés tilalma. A kérdést előterjesztő bíróság úgy értelmezi a görög KRESZ 49. cikkét, hogy az ELPA az egyetlen jogi személy, amely jogosult arra, hogy hozzájárulást adjon bármely, motorkerékpár-verseny szervezésére irányuló kérelemre. A bíróság kiemeli azt a tényt, hogy ez az egyesület párhuzamosan motorkerékpár-versenyek szervezésével, a díjak meghatározásával, valamint a fent hivatkozott gazdasági tevékenységekkel foglalkozik.

17 A Dioikitiko Efeteio Athinon ezt követően megállapítja, hogy a kérelmezőknek, akiktől azért tagadták meg a motorkerékpár-verseny szervezésére vonatkozó engedélyt, mert nem kapták meg az ELPA hozzájárulását, nem áll rendelkezésére semmiféle tényleges nemzeti jogorvoslati lehetőség e határozattal szemben.. Egyfelől ugyanis nem előírás, hogy az ELPA-nak indokolnia kellene a hozzájárulás megtagadását, másfelől pedig, ha a hatáskörrel rendelkező minisztérium megtagadja az engedély kiadását, és ez bírósághoz benyújtott, az indokolási kötelezettség megsértésén alapuló kereset tárgyát képezi, és ennek helyt adnak, a görög jog nem írja elő, hogy az engedélyt meg kell adni a kérelmezőnek. Továbbá, az ELPA a görög KRESZ 49. cikke által ráruházott jogosultság gyakorlása tekintetében nem vonható ellenőrzés vagy vizsgálat alá. E körülmény kész tények elé állítja az Európai Unió más tagállamából származó azon személyeket, akik motorkerékpár-versenyeket szeretnének rendezni Görögországban.

- 18 E körülményekre tekintettel a Dioikitiko Efeteio Athinon úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Az EK-Szerződés 82. és 86. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy ezek hatálya az olyan jogi személy tevékenységére is kiterjed, amely a [FIM] nemzeti képviselője, és amely a fent leírt módon, a motorsportágazat sportversenyeinek szervezése területén szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződések kötésével gazdasági tevékenységet is végez?
- 2) Igenlő válasz esetén összeegyeztethető-e az EK-Szerződés fent hivatkozott cikkeivel a 2696/1999. sz. törvény 49. cikkének azon rendelkezése, amely a motorkerékpár-verseny megszervezéséhez szükséges engedélynek a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság (a jelen ügyben a Közrendi Minisztérium) részéről történő megadásához szükséges, a verseny szervezéséhez való hozzájárulás megadásának hatáskörét a fent hivatkozott jogi személy számára anélkül biztosítja, hogy e hatáskör gyakorlásának korlátozását és ellenőrzését előírja?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 19 A kérdést előterjesztő bíróság kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen megvizsgálni, lényegében azt kívánja megtudni, hogy egyrészt az olyan jogi személyiséggel rendelkező nonprofit egyesület, mint az ELPA, az EK 82. cikk és az EK 86. cikk hatálya alá tartozik-e, tekintve, hogy tevékenysége nemcsak abban áll, hogy rész vesz a motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére vonatkozó közigazgatási döntésekben, hanem maga is ilyen versenyeket szervez, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt, másrészt pedig, hogy a szerződés e rendelkezéseivel ellentétes-e az olyan rendelkezés, mint a görög KRESZ 49. cikke, amely a versenyek szervezésére irányuló kérelmek tekintetében erre az egyesületre ruházza a hozzájárulás adásának hatáskörét, anélkül hogy e hatáskört korlátozásoknak, kötelezettségeknek vagy ellenőrzésnek rendelné alá.
- 20 E tekintetben először is arra kell emlékeztetni, hogy a közösségi versenyjog a vállalkozási tevékenységekre vonatkozik (lásd a 13/77. sz. GB-Inno-BM ügyben 1977. november 16-án hozott ítélet [EBHT 1977., 2115. o.] 31. pontját és a C-280/06. sz., ETI és társai ügyben 2007. december 11-én hozott ítélet [az EBHT-ben még nem tették közzé] 38. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot), pontosabban, az EK 82. cikk az erőfölényben lévő vállalkozásokra alkalmazandó.
- 21 Ha a Szerződés nem is határozza meg a vállalkozás fogalmát, a Bíróság már többször megállapította, hogy vállalkozásnak minősül minden gazdasági tevékenységet folytató jogalany, függetlenül jogállásától és finanszírozási módjától (lásd a C-41/90. sz., Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontját, és a C-264/01., C-306/01., C-354/01. és C-355/01. sz., AOK Bundesverband és társai egyesített ügyekben 2004. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-2493. o.] 46. pontját).
- 22 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy minden olyan tevékenység gazdasági tevékenységnek minősül, amely áruk vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatával jár (lásd különösen a C-35/96. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1998. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3851. o.] 36. pontját, és a C-180/98–C-184/98. sz., Pavlov és társai egyesített ügyekben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6451. o.] 75. pontját). Tekintve, hogy e feltétel teljesül, az a körülmény, hogy valamely tevékenység a sporttal kapcsolatos, nem akadályozza meg a Szerződés rendelkezéseinek alkalmazását (a 36/74. sz., Walrave és Koch ügyben 1974. december 12-én hozott ítélet [EBHT 1974., 1405. o.] 4. pontja és a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4921. o.] 73. pontja), köztük a versenyjogra vonatkozóként (lásd ebben az értelemben a C-519/04. P. sz., Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ügyben 2006. június 18-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6991. o.] 22. és 28. pontját).

- 23 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, és ami a Bíróság előtti tárgyaláson is megerősítést nyert, az ELPA az ETHEAM-mal együttműködve motorkerékpár-versenyeket szervez Görögországban, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt, melyek célja e versenyek kereskedelmi jellegű hasznosítása. E versenyek bevételi forrást jelentenek az ELPA számára.
- 24 A Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a hatósági jogkör gyakorlásába tartozó tevékenységek nem rendelkeznek olyan gazdasági jelleggel, amely indokolná a Szerződés versenyre vonatkozó szabályainak alkalmazását (lásd ebben az értelemben a C-364/92. sz., SAT Fluggesellschaft ügyben 1994. január 19-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-43. o.] 30. és 31. pontját).
- 25 Azt illetően, hogy a hatósági jogkör gyakorlása esetlegesen hatással van arra, hogy valamely, az ELPA-hoz hasonló jogi személy a közösségi versenyjog értelmében vállalkozásnak minősül-e, meg kell állapítani – amint azt a főtanácsnok is tette indítványának 49. pontjában –, hogy az a körülmény, hogy valamely jogalany tevékenységei egy részének gyakorlása tekintetében hatósági jogkörrel rendelkezik, önmagában nem akadályozza annak, hogy e jogalany a többi gazdasági tevékenysége vonatkozásában a közösségi versenyjog szerinti vállalkozásnak minősüljön (a C-82/01. sz., Aéroports de Paris kontra Bizottság ügyben 2002. október 24-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-9297. o.] 74. pontja). A hatósági jogkör gyakorlásába, illetve a gazdasági tevékenységek körébe tartozó tevékenység minősítését egy adott jogalany által végzett valamennyi tevékenység tekintetében külön-külön kell elvégezni.
- 26 A jelen ügyben el kell különíteni az ELPA-hoz hasonló jogi személynek a hatósági döntés folyamatában való részvételét az ugyanezen jogi személy által gyakorolt egyéb gazdasági tevékenységektől, mint a motorkerékpár-versenyek szervezése és kereskedelmi jellegű hasznosítása. Ebből következik, hogy e jogi személy azon hatásköre, hogy hozzájárulást adjon az e versenyek szervezésére irányuló kérelmek tekintetében, nem képezi akadályát annak, hogy e jogalany a közösségi versenyjog szerinti vállalkozásnak minősüljön a fent hivatkozott gazdasági tevékenységei vonatkozásában.
- 27 Azon hatást illetően, amelyet e minősítésre az a tény gyakorolhat, hogy az ELPA nonprofit egyesület, ki kell emelni, hogy a C-222/04. sz., Cassa di Risparmio di Firenze és társai ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-289. o.) 122-123. pontjában a Bíróság megállapította, hogy az a körülmény, hogy az áruk vagy szolgáltatások kínálata nonprofit célból történik, nem akadályozza annak, hogy az ezen ügyleteket a piacon végrehajtó jogalany vállalkozásnak minősüljön, mivel e kínálat más, nyereségorientált gazdasági szereplők kínálatával versenyez.
- 28 Ez a helyzet az ELPA-hoz hasonló jogi személyek által folytatott tevékenységek vonatkozásában is. Az a tény, hogy a MOTOE, az alapügy felperese maga is nonprofit egyesület, e tekintetben nem gyakorol semmiféle hatást arra, hogy az ELPA-hoz hasonló jogi személy vállalkozásnak minősül-e. Egyfelől nem zárható ki, hogy Görögországban – azon nonprofit egyesületeken kívül, amelyek tevékenysége motorkerékpár-versenyek szervezésében és kereskedelmi jellegű hasznosításában áll – léteznek olyan egyesületek is, amelyek e tevékenységet nyereségszerzési céllal folytatják, és ezáltal versenyben állnak az ELPA-val. Másfelől az adott piacon árukat vagy szolgáltatásokat kínáló nonprofit egyesületek kölcsönösen versenyhelyzetben lehetnek. Ezen egyesületek gazdasági sikere vagy túlélése ugyanis hosszú távon azon képességüktől függ, hogy az érintett piacon talpon tudnak-e maradni az általuk kínált szolgáltatásokkal, a többi gazdasági szereplő által kínált szolgáltatások hátrányára.
- 29 Következésképpen, az ELPA-hoz hasonló jogi személyt a közösségi versenyjog szerinti vállalkozásnak kell minősíteni. Ugyanakkor, hogy ez az EK 82. cikk hatálya alá tartozzék, az is szükséges, hogy erőfölénnyel rendelkezzen a közös piacon vagy annak jelentős részén.
- 30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 234. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az ügy konkrét tényállásának megítélése a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik (a C-450/06. sz. Varec-ügyben 2008.

február 14-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 23. pontja). Ugyanakkor a célból, hogy hasznos választ adhasson ez utóbbi kérdésre, a Bíróság a nemzeti bíróságokkal való együttműködés szellemében megadhat számára minden, általa szükségesnek ítélt iránymutatást.

- 31 Annak értékelése előtt, hogy az ELPA-hoz hasonló jogi személy az EK 82. cikk szerinti erőfölénnyel rendelkezik-e, körül kell határolni az érintett piacot, mind a szóban forgó áruk, illetve szolgáltatások tekintetében, mind pedig földrajzi tekintetben (a 27/76. sz., *United Brands és United Brands Continental* kontra Bizottság ügyben 1978. február 14-én hozott ítélet [EBHT 1978., 207. o.] 10. pontja).
- 32 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében, az EK 82. cikk alkalmazásában a szóban forgó áru vagy szolgáltatás piaca magában foglalja azokat az árukat és szolgáltatásokat is, amelyek nemcsak azon objektív tulajdonságaikkal összefüggésben képesek helyettesíteni ezt az árut vagy szolgáltatást, illetve ezzel megfelelő mértékben felcserélhetők, amely tulajdonságok miatt ezek különösen alkalmasak a fogyasztók állandó szükségleteinek kielégítésére, hanem a versenyfeltételekkel és az érintett piacot jellemző kereslet és kínálat szerkezetével összefüggésben is (lásd ebben az értelemben a 31/80. sz. *L'Oréal* ügyben 1980. december 11-én hozott ítélet [EBHT 1980., 3775. o.] 25. pontját; a 322/81. sz., *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin* kontra Bizottság ügyben 1983. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1983., 3461. o.] 37. pontját és a C-62/86. sz., *AKZO* kontra Bizottság ügyben 1991. július 3-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-3359. o.] 51. pontját).
- 33 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből az következik, hogy az ELPA tevékenysége egyrészt motorkerékpár-versenyek szervezésében, másrészt pedig a versenyeknek szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződések kötése által történő kereskedelmi jellegű hasznosításában áll. E két tevékenység egymással nem felcserélhető, hanem inkább funkcionális kiegészítő jellegűt mutat.
- 34 Az érintett piac földrajzi meghatározását illetően ez, akárcsak az áruk vagy szolgáltatások piacának meghatározása, gazdasági jellegű vizsgálat tárgyát kell, hogy képezze. A földrajzi piac ezért tehát olyan területként határozható meg, ahol valamennyi gazdasági szereplő hasonló versenykörülmények között van jelen az érintett áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában. E tekintetben nem szükséges, hogy a gazdasági szereplők közötti verseny objektív körülményei egyöntetűek legyenek. Elegendő, ha ezek hasonlóak, vagy kellő mértékben homogének (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *United Brands és United Brands Continental* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 44. és 53. pontját). Továbbá, e piac kizárólag egy tagállamra is korlátozódhat (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 28. pontját).
- 35 Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben megállapításra, és a Bíróság előtt a tárgyaláson megerősítésre került, az ELPA által gyakorolt tevékenységek Görögország területére korlátozódnak. Márpedig valamely tagállam területe alkalmas arra, hogy a közös piac jelentős részét alkossa (lásd ebben az értelemben a C-260/89. sz. *ERT*-ügyben 1991. június 18-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-2925. o.] 31. pontját). A nemzeti bíróság feladata azonban annak értékelése, hogy a hasonló vagy kellően homogén versenykörülményekre vonatkozó feltétel teljesül-e az alapügyben.
- 36 A nemzeti bíróságnak tehát azt kell értékelnie, hogy az ELPA erőfölénnyel rendelkezik-e az ily módon körülhatárolt piacon.
- 37 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az „erőfölénnynek” az EK 82. cikk szerinti fogalma olyan, valamely vállalkozás rendelkezésére álló gazdasági erőre vonatkozik, amely alapján lehetősége van megakadályozni a tényleges verseny fenntartását az érintett piacon, és a versenytársaktól, üzletfelektől és a fogyasztóktól jelentős mértékben függetlenül viselkedni (a fent hivatkozott *United Brands és United Brands Continental* kontra Bizottság ügyben hozott ítélet

65. pontja; a 85/76. sz., Hoffmann-La Roche kontra Bizottság ügyben 1979. február 13-án hozott ítélet [EBHT 1979., 461. o.] 38. pontja és a fent hivatkozott Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 30. pontja).

- 38 Meg kell továbbá állapítani, hogy valamely vállalkozás akkor kerülhet erőfölénybe, ha olyan különleges vagy kizárólagos jogokkal ruházzák fel, amelyek lehetővé teszik számára annak meghatározását, hogy a többi vállalkozás beléphet-e az érintett piacra, és ott gyakorolhatja-e tevékenységét, és ezt – adott esetben – milyen feltételek mellett teheti.
- 39 Ki kell emelni továbbá, hogy az EK 82. cikket csak akkor sérti a görög KRESZ 49. cikkében előírt hhoz hasonló szabályozás, ha befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet. Amint arra a főtanácsnok is emlékeztetett indítvány 63. és 64. pontjában, a tagállamok közötti kereskedelem akkor tekinthető befolyásoltnak, ha az objektív ténybeli és jogi tényezők összessége alapján kellő valószínűséggel előre látható, hogy a szóban forgó magatartás közvetlenül vagy közvetetten, ténylegesen vagy lehetségesen olyan hatást gyakorol a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére, amelynek alapján feltételezhető, hogy ez megakadályozhatja a tagállamok közötti egységes piac megvalósulását (lásd a C-475/99. sz. Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-8089. o.] 48. pontját). Az erőfölényben lévő vállalkozás magatartásának pusztán feltételezett vagy kikövetkeztetett hatásai nem felelnek meg e kritériumnak. Ezenkívül az is szükséges, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás ne legyen jelentéktelen (a C-215/96. és C-216/96. sz., Bagnasco és társai egyesített ügyekben 1999. január 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-135. o.] 60. pontja és a fent hivatkozott Ambulanz Glöckner ügyben hozott ítélet 48. pontja).
- 40 Így a Közösségen belüli kereskedelemre gyakorolt hatást rendszerint több olyan tényező együttesen váltja ki, amelyek külön-külön nem lennének szükségszerűen meghatározóak (a C-250/92. sz. DLG-ügyben 1994. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-5641. o.] 54. pontja).
- 41 A tagállamok közötti kereskedelem befolyásoltsága érzékelhető jellegének értékelése során tehát figyelembe kell venni az erőfölényben lévő érintett vállalkozás magatartását, mivel az EK 82. cikk tilt minden olyan magatartást, amely veszélyeztetheti a kereskedelem szabadságát, abban az értelemben, hogy hátráltatni tudja a tagállamok közötti egységes piac céljának megvalósítását, különösen a nemzeti piacok lezárása vagy a közös piaci verseny szerkezetének módosítása révén (a 22/78. sz., Hugin Kassaregister és Hugin Cash Registers kontra Bizottság ügyben 1979. május 31-én hozott ítélet [EBHT 1979., 1869. o.] 17. pontja).
- 42 Az a tény, hogy egy erőfölényben lévő vállalkozás magatartásának tárgya egyetlen tagállamban történő árukereskedelem, nem elegendő annak kizárásához, hogy ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre (a C-94/04. sz. és C-202/04. sz., Cipolla és társai egyesített ügyekben 2006. december 5-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-11421. o.] 45. pontja). Az ilyen magatartás ugyanis azzal a hatással járhat, hogy tartóssá teszi a nemzeti piacok részekre töredezését, és ezzel akadályozza a Szerződésben célul kitűzött gazdasági összefonódást (lásd analógia útján a C-295/04–C-298/04. sz., Manfredi és társai egyesített ügyekben 2006. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-6619. o.] 45. és 46. pontját).
- 43 Másodsorban, az EK 86. cikk hatályát illetően, e cikk (1) bekezdése előírja, hogy az olyan vállalkozások esetében, amelyeknek a tagállamok különleges vagy kizárólagos jogokat biztosítanak, a tagállamok nem hozhatnak és nem tarthatnak fenn a Szerződésnek különösen a versenyjogra vonatkozó szabályaival ellentétes intézkedéseket. E tekintetben meg kell állapítani, hogy az ELPA-hoz hasonló jogi személy, amelynek a motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére irányuló kérelmekkel kapcsolatos hozzájárulások tekintetében kizárólagosságot biztosítottak, az EK 86. cikk (1) bekezdése értelmében vett, az érintett tagállam által kizárólagos joggal felruházott vállalkozásnak minősül (lásd analógia útján a C-320/91. sz. Corbeau-ügyben 1993. május 19-én hozott ítélet [EBHT 1993., I-2533. o.] 8. pontját).

- 44 Az EK 86. cikk (2) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan vállalkozásokat, amelyeket általános gazdasági érdekű szolgáltatások működtetésével bízna meg, olyan kizárólagos jogokkal ruházzanak fel, amelyek akadályát képezhetik a Szerződés versenyre vonatkozó szabályai alkalmazásának, mivel a más gazdasági szereplők által jelentett verseny korlátozása vagy esetleges teljes kizárása szükséges a kizárólagos jogokkal rendelkező vállalkozásokra bízott sajátos feladatok végrehajtásához (a fent hivatkozott Corbeau-ügyben hozott ítélet 14. pontja).
- 45 A motorkerékpár-versenyeknek az ELPA-hoz hasonló jogi személy általi szervezését és kereskedelmi hasznosítását illetően a görög kormány csak arra hivatkozott, hogy az ELPA-t e tevékenységek gyakorlásával hatósági aktus útján bízta meg. Nem kell tehát megvizsgálni, hogy a szóban forgó tevékenységek általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak minősülnek-e (lásd ebben az értelemben a 127/73. sz. BRT et Société belge des auteurs, compositeurs et éditeurs ügyben 1974. március 21-én hozott ítélet [EBHT 1974., 313. o.] 20. pontját, és a 66/86. sz., Saeed Flugreisen és Silver Line Reisebüro ügyben 1989. április 11-én hozott ítélet [EBHT 1989., 803. o.] 55. pontját).
- 46 A motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére irányuló kérelmekkel kapcsolatos hozzájárulási hatáskör ugyan hatósági aktusból következik, nevezetesen a görög KRESZ 49. cikkéből, mégsem minősíthető azonban gazdasági tevékenységnek, amint arra a főtanácsnok is rámutat indítványának 110. pontjában.
- 47 Az ELPA-hoz hasonló jogi személyt tehát nem lehet az EK 86. cikk (2) bekezdése szerinti, általános gazdasági érdekű szolgáltatással megbízott vállalkozásnak minősíteni.
- 48 Harmadsorban, azt a kérdést illetően, hogy az EK 82. és az EK 86. cikkel ellentétes-e az olyan szabályozás, mint a görög KRESZ 49. cikke, amely az ELPA-hoz hasonló jogi személyt – amely maga is vállalhatja motorkerékpár-versenyek szervezését és ezek kereskedelmi hasznosítását – felruházta a motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére irányuló kérelmekkel kapcsolatos hozzájárulási hatáskörrel, anélkül hogy e hatáskör tekintetében korlátok, kötelezettségek vagy ellenőrzés létezne, emlékeztetni kell arra, hogy az a pusztán tény, hogy a kizárólagos jogok biztosításával az EK 86. cikk (1) bekezdése értelmében vett erőfölény jön létre, illetve erősödik meg, önmagában még nem ellentétes az EK 82. cikkel.
- 49 Ezzel szemben, a tagállam csak akkor szegi meg az e két rendelkezésben kimondott tilalmakat, ha már pusztán a szóban forgó vállalkozásnak juttatott különleges vagy kizárólagos jogok gyakorlása is e vállalkozás erőfölényének visszaélészerű kihasználásával jár, vagy ha e jogok ilyen visszaélés elkövetésére indító helyzetet teremthetnek (lásd a fent hivatkozott Höfner és Elser ügyben hozott ítélet 29. pontját; a fent hivatkozott ERT-ügyben hozott ítélet 37. pontját; C-179/90. sz. Merci convenzionali porto di Genova ügyben 1991. december 10-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-5889. o.] 16. és 17. pontját, valamint a C-323/93. sz. Centre d'insémination de la Crespelle ügyben 1994. október 5-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-5077. o.] 18. pontját). E tekintetben nem szükséges, hogy a visszaélés ténylegesen megtörténjék (lásd ebben az értelemben a C-55/96. sz. Job Centre ügyben 1997. december 11-én hozott ítélet [EBHT 1997., I-7119. o.] 36. pontját).
- 50 Mindenesetre, az EK 82. cikk és az EK 86. cikk (1) bekezdése megsértésre került, mivel az egyik tagállamnak betudható intézkedés, különösen pedig az, amellyel az ez utóbbi rendelkezés szerinti különleges jogokat biztosít, az erőfölénnyel való visszaélés kockázatát teremti meg (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott ERT-ügyben hozott ítélet 37. pontját; a fent hivatkozott Merci convenzionali porto di Genova ügyben hozott ítélet 17. pontját és a C-380/05. sz. Centro Europa 7 ügyben 2008. január 31-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 60. pontját).
- 51 Egy olyan torzulásmentes versenyrendszert ugyanis, mint amelyet a Szerződés előír, csak akkor lehet biztosítani, ha a különböző gazdasági szereplők esélyegyenlősége biztosítva van. Az ELPA-hoz hasonló jogi személyre – amely maga is motorkerékpár-versenyeket szervez, és ezeket kereskedelmi tekintetben hasznosítja – bízni azt a feladatot, hogy hozzájárulást adjon az ilyen versenyek szervezésének

engedélyezésére irányuló kérelmekhez, ténylegesen nem jelent mást, mint felruházni azzal a hatáskörrel, hogy kijelölheti, ki kapjon engedélyt a szóban forgó versenyek szervezésére, és megállapíthatja a versenyek szervezésének feltételeit, ami e gazdasági szereplőt versenytársaival szemben nyilvánvaló előnyhöz juttatja (lásd analógia útján a C-202/88. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1991. március 19-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-1223. o.] 51. pontját és a C-18/88. sz. GB-Inno-BM ügyben 1991. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-5941. o.] 25. pontját). Az ilyen jog tehát, amellyel e vállalkozás rendelkezik, alkalmas arra, hogy ennek alapján a vállalkozás megakadályozza a többi gazdasági szereplőnek a szóban forgó piacra történő belépését. A versenyfeltételek egyenlőtlenségének e helyzetét az a – tárgyaláson a Bíróság előtt is megerősített – tény is súlyosbítja, hogy amennyiben az ELPA szervez motorkerékpár-versenyeket, illetve vesz részt ezek szervezésében, semmiféle hozzájárulást nem kell beszereznie abból a célból, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság megadja számára a kérelmezett engedélyt.

- 52 Következésképpen az olyan szabályozás, amely az ELPA-hoz hasonló jogi személyt azzal a hatáskörrel ruház fel, hogy hozzájárulást adjon a motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére irányuló kérelmekhez, anélkül hogy e hatáskörhöz korlátokat, kötelezettségeket vagy ellenőrzéseket társítana, azzal a következménnyel járhat, hogy az e hozzájárulás adásával megbízott jogi személy torzítani fogja a versenyt azzal, hogy azokat a versenyeket részesíti előnyben, amelyeket ő szervez, vagy amelyek szervezésében részt vesz.
- 53 A fenti megállapításokra figyelemmel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az olyan jogi személy, amelynek tevékenysége nemcsak abban áll, hogy rész vesz a motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére vonatkozó közigazgatási határozatok meghozatalában, hanem maga is ilyen versenyeket szervez, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt, az EK 82. cikk és az EK 86. cikk hatálya alá tartozik. E cikkekkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a versenyek szervezésére irányuló kérelmek tekintetében a hozzájárulás adásának hatáskörét olyan jogi személyre ruházza – anélkül, hogy e hatáskört korlátozásoknak, kötelezettségeknek vagy ellenőrzésnek rendelné alá –, amely motorkerékpár-versenyeket szervez, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt.

A költségekről

- 54 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az olyan jogi személy, amelynek tevékenysége nem csak abban áll, hogy rész vesz a motorkerékpár-versenyek szervezésének engedélyezésére vonatkozó közigazgatási határozatok meghozatalában, hanem maga is ilyen versenyeket szervez, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt, az EK 82. cikk és az EK 86. cikk hatálya alá tartozik. E cikkekkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a versenyek szervezésére irányuló kérelmek tekintetében a hozzájárulás adásának hatáskörét olyan jogi személyre ruházza – anélkül, hogy e hatáskört korlátozásoknak, kötelezettségeknek vagy ellenőrzésnek rendelné alá –, amely motorkerékpár-versenyeket szervez, és ennek keretében szponzorálási, reklám- és biztosítási szerződéseket köt.

Aláírások

i — A jelen szöveg 28. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.